

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys opiskelijavalintojen uudistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Opetus- ja kulttuuriministeriö on sopinut korkeakoulujen kanssa pääsykoejärjestelmän uudistamisesta, jonka mukaisesti pitkää valmentautumista vaativista opiskelijavalinnoista pyritään luopumaan vuoteen 2018 mennessä. Käytännössä tämä tarkoittaisi siirtymistä aineistokokeisiin tai paikan päällä suoritettaviin testeihin. Vuodesta 2020 alkaen pyrittäisiin korostamaan ammatillisen ja ylioppilastutkinnon painoarvoa korkea-asteen valinnoissa.

Vaikka uudistuksessa on useita positiivisia piirteitä, joita myös korkeakoulut ovat ilmoittaneet kannattavansa, herättää sen nopea toteuttaminen silti monia kysymyksiä. Kymmenientuhansien suomalaisnuorten tulevaisuuteen vaikuttavan reformin vaikutuksia tulisi arvioida rauhallisesti ja seikkaperäisesti. Joissakin Euroopan maissa, kuten Sveitsissä, mallina on, että kaikki pääsevät ensimmäisenä vuonna yliopistoon ja karsinta on silloin vasta toisen vuoden alussa.

Nykyiseen pääsykoejärjestelmään liittyvien kalliiden valmennuskurssien on nähty luovan eriarvoisuutta, mutta uudistuksen myötä kyseinen liiketoiminta todennäköisesti siirtyy lukio- ja ammattikouluaikaiseen valmennukseen. Arvosanojen merkityksen kasvaessa tämän koulutusasteen keskimääräiset suorittamisajat uhkaavat venyä, joten uudistuksen hyöty voisi lopulta jäädä odotettua vähäisemmäksi.

Pääsykokeita voi myös pitää hyvänä motivaatiomittarina tietyllä alalla opiskeluun, jolloin niistä luopuminen voi potentiaalisesti lisätä opiskelun keskeyttämistä sekä heikentää oppimistuloksia.

Huolta ovat myös herättäneet erityisesti ne lukio- ja ammattikouluikäiset pojat, jotka eivät ole vielä innostuneet hakemaan hyviä arvosanoja ja joiden voidaan katsoa alisuoriutuvan ennen korkeakouluvalintoja. Tutkimusten mukaan perus- ja keskiasteella sukupuolten väliset erot arvosanoissa ovat olleet jyrkentymään päin tällä vuosituhanella. Ammatillisen ja ylioppilastutkinnon painoarvon kasvattaminen lisää oppilaille painetta entistä aiemmin ajankohtana, jolloin tulevaisuuden urahaaveet voivat vielä olla hämärän peitossa. Myös kotiloissa tapahtuneet häiriötekijät olisi tärkeää ottaa huomioon, sillä näillä voi olla suurikin merkitys arvosanoihin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten opetus- ja kulttuuriministeriössä on otettu huomioon valintakoeuudistuksen mahdolliset vaikutukset, kuten valmennuskurssien siirtyminen lukio- ja ammattikouluvaiheeseen sekä korkeakoulutasoa edeltävien opintojen viivästyminen ja

Kirjallinen kysymys KK 344/2017 vp

kuinka aiotaan turvata sellaisten oppilaiden tasa-arvoiset mahdollisuudet, jotka nykytilanteessa alisuoriutuvat lukio- ja ammattikoulutasolla mutta innostuvat opiskelemaan osana pääsykoeprosessia tai vasta myöhemmin?

Helsingissä 7.9.2017

Pia Kauma kok
Jukka Kopra kok
Sanna Lauslahti kok
Markku Eestilä kok
Harri Jaskari kok
Kari Tolvanen kok
Eero Suutari kok
Sari Raassina kok